

MOKYMOSI REZULTATŲ APIBRĖŽIMO APRAŠAS

1. MOKYMOSI REZULTATŲ APIBRĖŽIMAS

Pagal 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento Rekomendaciją dėl Mokymosi visą gyvenimą Europos kvalifikacijų sąrangos sukūrimo:

“Mokymosi rezultatai” reiškia ką mokinys žino, supranta ir geba atlikti baigęs mokymosi procesą, ir jie yra apibrėžiami kaip žinios, įgūdžiai ir kompetencijos.

Šie terminai Rekomendacijoje apibrėžiami taip:

- “**žinios**” reiškia informacijos įsisavinimą per mokymąsi. Žinios- tai faktai, principai, teorijos ir praktikos susiję su darbo ar studijų kryptimi;
- “**įgūdžiai**” reiškia gebėjimą taikyti žinias atliekant užduotis ir sprendžiant problemas. Europos Kvalifikacijų sąrangoje įgūdžiai yra apibūdinami kaip kognityviniai ir psichomotoriniai gebėjimai;
- “**kompetencijos**” reiškia įrodytą gebėjimą panaudoti žinias, įgūdžius ir asmeninius, socialinius ir/ ar metodinius gebėjimus darbo ar studijų situacijose ir profesiniame bei asmeniniame tobulėjime.

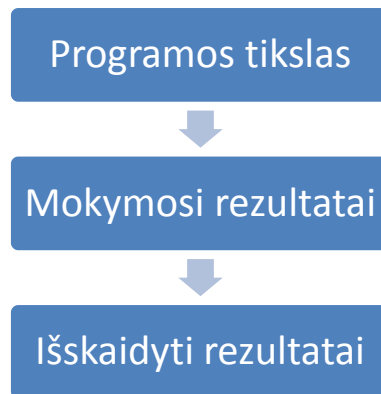
Mokymosi rezultatai gali būti nusakyti apraše išskiriant žinias, įgūdžius ir kompetencijas. Detalaus mokymosi rezultatų aprašymo matricos formoje privalumas yra tai, kad taip galima geriau palyginti su programa ir yra labiau struktūruota, kas padeda įvertinti mokymosi rezultatus. Trūkumas gali būti informacijos pasikartojimas ar perteklius aprašant keletą mokymosi rezultatų vienetų.

Mokymosi rezultatų aprašymas skiriasi įvairiose institucijose, mokymo sektoriuose ir šalyse - **dar nėra bendros kalbos:**

- mokymosi rezultatų aprašymo struktūra **skiriasi**.
- **nėra bendro** formato aprašant mokymosi rezultatus ir tai sumažina palyginamumo galimybes.
- **detalių** lygis smarkiai skiriasi, taip mažėja skaidrumas ir palyginamumas.

2. SVARBŪS ASPEKTAI APIBRĖŽIANT MOKYMOSI REZULTATUS

Programos/vienetus mokymosi rezultatai turi būti suderinti su mokymo programos tikslais. Šis apibrėžimas vaizduojamas diagramoje:

Mokymosi rezultatai turėtų būti formuluojami taip, kad būtų suprantami ir “valdomi”.

Formuluojant mokymosi rezultatus reikėtų atsižvelgti šiuos aspektus:

- Mokymosi rezultatai susiję su profesinėmis kvalifikacijomis (kurios gali būti vertinamos), o ne su asmens individualiu profesinės kompetencijos tobulinimu.
- Aprašomi mokymosi rezultatai paremti vidutinio mokinio mokymosi pasiekimais.
- Mokymosi rezultatai aprašomi iš mokinio perspektyvos (ne iš mokytojo/ instruktoriaus).
- Mokymosi rezultatai neapibūdina mokymosi tikslo ar mokymosi kelio, bet galutinį rezultatą baigus mokymosi procesą.
- Mokymosi rezultatai turi būti patikrinami ir įvertinami.
- Mokymosi rezultatai turi būti aprašyti kuo konkretesniais terminais, kad būtų galima juos apibrėžti vertinimo apraše ir nustatyti ar mokinys pasiekė numatytus mokymosi rezultatus.
- Mokymosi rezultatai turėtų būti taip suformuluoti, kad mokinys galėtų įvertinti ar rezultatai buvo iš tikrųjų pasiekti.
- Mokymosi proceso ir mokymosi metodo pobūdis nesusiję su mokymosi rezultatais.

Bendras principas, mokymosi rezultatų neturėtų būti nei per daug nei per mažai.

3. PATARIMAI KAIP FORMULUOTI MOKYMOSI REZULTATUS

Šie principai palengvins mokymosi rezultatų formulavimą:

- **Aiškiai suprantamų veiksmožodžių naudojimas**

Veiksmožodžiai turėtų apibūdinti išmatuojamus ar pastebimus veiksmus, pvz., "paaiškinti", "atstovauti", "taikyti", "išanalizuoti", "sukurti" ir kt. Šiame etape būtų naudinga naudoti iš anksto nustatytų veiksmožodžių sąrašą, pagrįstą "Bloom'o Taksonomija. (Bloom 1975, Anderson, Krathwohl 2001)

- **Veiksmožodžių specifikavimas ir kontekstualizavimas**

Reikėtų apibūdinti, apie kokias žinias, gebėjimus ar kokią veiklą yra konkrečiai kalbama. Mokymosi rezultatų formulavimas turėtų apimti veiksmą ir susijusius objektus, taip pat papildomą sakinį (ar sakinio dalį), kuriame apibūdinamas kontekstas.

- **Vengimas neaiškių, atvirų formuluočių**

Mokymosi rezultatai turėtų būti trumpai ir tiksliai aprašyti, reikėtų vengti sudėtingų sakinių, mokymosi rezultatai neturėtų būti suformuluoti pernelyg bendrai, abstrakčiai arba pernelyg konkrečiai; kiek įmanoma turėtų būti naudojama aiški (paprasta ir nedviprasmiška) terminologija. Netinkamas pavyzdys: Jis / ji žino regioninius produktus ir gali paruošti paprastą maistą.

- **Orientavimasis į minimalius reikalavimus, tam kad būtų pasiekti mokymosi rezultatai**

Mokymosi rezultatai turėtų išsamiai apibūdinti minimalius mokymosi rezultatų vieneto pasiekimo / tvirtinimo reikalavimus, t. y. Turėtų būti išvardyti visi mokymosi rezultatai, reikalingi pilnai atlikti profesinėms užduotims.

- **Kvalifikacijos / kompetencijos lygis yra suprantamai aprašytas.** Formulotės, ypač veiksmožodžiai ir būdvardžiai, turėtų atspindėti mokymosi rezultatų vieneto kvalifikacijos / kompetencijos lygį (EKS arba sektorių sistemą). Mokymosi rezultatų aprašyme turėtų būti aiškiai parodyta, ar profesinė kompetencija, pavyzdžiui, gali būti taikoma prižiūrint mentoriui, savarankiškai ar atsakingai ir kompetentingai.

4. EURSPACE PROJEKTO METODIKA, NAUDOTA MOKYMOSI REZULTATAMS NUSAKYTI.

Atsižvelgiant į tai, kad bendras "Eurspace" projekto tikslas yra palengvinti pirminio profesinio rengimo mokinių judumą visoje Europoje ir padėti plėtoti profesinį mokymą **be sienų**, taip pat užsienyje įgytų mokymosi rezultatų pripažinimo ir sertifikavimo **skaidrumą**, **EURspace** projekto sukurti produktai bus naudojami **Europos mastu**.

Pilotinio projekto tikslas standartizuoti mokymosi rezultatų vienetų pripažinimą, patvirtinimą ir sertifikavimą. Projektas įgyvendinamas tarp Europos šalių, daugiausia dėmesio skiriant Viešbučių ir restoranų sektoriaus virėjo programai.

Kadangi pilotinis projektas įgyvendinamas skirtingose šalyse ir institucijose, daugelis partnerių turi skirtingus mokymosi rezultatus konkrečioms kvalifikacinėms vienetams. Atsižvelgiant į tai, mokymosi rezultatai turi būti apibrėžti remiantis Europos Parlamento rekomendacija ir pašalinant skirtumus tarp dalyvių.

2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija buvo pagrindas apibrėžiant "Eurspace" projekto mokymosi rezultatus ir atskirus elementus (žinias, įgūdžius ir kompetenciją).

2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija

Mokymosi rezultatai yra apibrėžiami žinių, įgūdžių ir kompetencijų požiūriu, t.y. teiginiai apie tai, ką besimokantysis žino, supranta ir gali atlikti baigus mokymosi procesą.

Žinios reiškia informacijos įsisavinimą per mokymąsi. Žinios yra faktų, principų, teorijų ir praktikos, susijusios su darbo ar studijų sritimi. Europos kvalifikacijų sąrangos kontekste žinios apibūdinamos kaip teorinės ir (arba) faktinės

EURspace projekto kontekste

Mokymosi rezultatai yra pagrindiniai pasiekimai / pagrindiniai uždaviniai, kuriais besimokantysis įrodo turimas žinias, įgūdžius, ir kompetencijas.

Žinios aprašomos pagal tai, ką mokinys žino ir supranta.

Igūdžiai - tai gebėjimas pritaikyti žinias ir panaudoti praktinę patirtį, kaip atlikti užduotis ir spręsti problemas. Europos kvalifikacijų sąrangos kontekste igūdžiai apibūdinami kaip kognityvūs (apimantys loginį, intuityvinį ir kūrybinį mąstymą) arba praktinę (įskaitant rankų lavinimą ir metodų, medžiagų, įrankių ir priemonių naudojimą).

Igūdžiai apibūdinami tuo, ką mokinys gali daryti.

Kompetencija - tai įrodytas gebėjimas naudotis žiniomis, igūdžiais ir asmeniniais, socialiniais ir (arba) metodiniais gebėjimais, darbo ar studijų situacijose ir profesiniame bei asmeniniame tobulėjime. Europos kvalifikacijų sąrangos kontekste kompetencija apibrėžiama atsakomybės ir autonomijos požiūriu.

Kompetencija aprašoma atsižvelgiant į tai, ką besimokantysis pasirengęs padaryti.

➤ Konkretaus kvalifikacinio vieneto ir išskaidyto mokymosi rezultato pavyzdinė lentelė

MOKYMO PROGRAMA: VIRĖJO				
KVALIFIKACINIS VIENETAS	SIEKTINAS MOKYMOSI REZULTATAS	ŽINIOS	IĞŪDŽIAI	KOMPETENCIJOS
UŽSIENIO ŠALIŲ SRIUBOS	Pagaminti užsienio šalių sriubas	<p>Mokinys žino ir supranta:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kitokią užsienio šalių kulinarinės kultūros; - Sriubos įvairiose kultūrose; - Užsienio šalių sriubų charakteristikos; - Užsienio šalių sriubų rūšys; - Užsienio šalių sriubų gamyba ir patiekimas. 	<p>Mokinys geba:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pagaminti užsienio šalių sriubas; - Paruošti garnyrą; - Paruošti sriubas patiekimui. 	<p>Mokinys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Paruošia įrangą ir ingredientus užsienio šalių sriubų gamybai; - Verda užsienio šalių sriubas, atsižvelgdamas į jų charakteristikas ir tipą; - Paruošia priedus ir garnyrą pagal užsienio šalių sriubų savybes ir tipą; - Paruošia tarptautines sriubas patiekimui; - Laikosi sveikatos ir saugos bei higienos reikalavimų.

5. MOKYMOSI REZULTATŲ APIBRĖŽIMO LENTELĖ

MOKYMO PROGRAMA:				
KVALIFIKACINIS VIENETAS	SIEKTINAS MOKYMOSI REZULTATAS	ŽINIOS	ĮGŪDŽIAI	KOMPETENCIJOS
		Mokinys žino ir supranta:	Mokinys geba:	Mokinys:

6. KONTROLINIS SĄRAŠAS

Baigus rašyti mokymosi rezultatų apibrėžimą, būtų naudinga perskaityti žemiau pateiktą kontrolinį sąrašą, kad būtų užtikrinta mokymosi rezultatų darna. Kad mokymosi rezultatas būtų tinkamai apibrėžtas, visi atsakymai turėtų būti **"Taip"**.

Mokymosi rezultatai	Taip / Ne
➤ Atitinka bendruosius kurso / programos tikslus.	
➤ Atspindi žinias, įgūdžius ir gebėjimus, reikalingus konkrečiai sričiai.	
➤ Išskaidyti rezultatai yra nustatomi pagal poreikį.	
➤ Dėmesys ne procesui, bet rezultatams.	
➤ Paruošta studento naudai.	
➤ Pateikti aiškiai ir suprantamai (be tokių terminų kaip žinoti, suprasti, išmokti).	
➤ Stebimi ir patikrinami.	
➤ Naudojamas tik vienas veiksmožodis kiekvienam mokymosi rezultatui nusakyti.	

BIBLIOGRAFINĖS NUORODOS

Recommendation of the European Parliament and of the Council of 23 April 2008 on the establishment of the European Qualifications Framework for lifelong learning.

Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 June 2009 on the establishment of a European Credit System for Vocational Education and Training (ECVET).

Office for Official Publications of the European Communities (2008). *The European Qualifications Framework for Lifelong Learning (EQF)*. Luxembourg.

Publications Office of the European Union (2011). *Referencing National Qualifications Levels to the EQF, European Qualifications Framework Series: Note 3*. Luxembourg.

Publications Office of the European Union (2011). *Using Learning Outcomes, European Qualifications Framework Series: Note 4*. Luxembourg.

Publications Office of the European Union (2017). *Defining, writing and applying learning outcomes, A European handbook*. Luxembourg.

Bloom, B.S. (1975). *Taxonomy of Educational Objectives: Book 1 Cognitive Domain*. New York, USA. Longman.

Anderson, L.W. , Krathwohl D.R. (2001). *A Taxonomy for Learning, Teaching, and Assessing: A Revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives*. New York, USA, Longman.

Kennedy, D. (2007). *Writing and using learning outcomes: a practical guide*. Cork, University College Cork.

Writing Learning Outcomes. [Online: University of Dublin, Trinity College].

Available from:

<<https://www.tcd.ie/CAPSL/assets/pdf/Academic%20Practice%20Resources/Writing%20Learning%20Outcomes.pdf>> [accessed 27 April 2018].

I PRIEDAS – TECHNINIS LAPAS

1- Šiame apraše pateikiama:

- a. Mokymosi rezultatų apibrėžimas;
- b. Žinių, įgūdžių ir kompetencijų apibrėžimas;
- c. Į ką reikia atsižvelgti aprašant mokymosi rezultatus;
- d. Eurspace projekte naudota metodika mokymosi rezultatams apibrėžti;
- e. Mokymosi rezultatų apibrėžimo lentelė.

2- Šis aprašas bus naudojamas norint apibrėžti:

- a. Mokymo sritį;
- b. Kvalifikacinius vienetų;
- c. Mokymosi rezultatus;
- d. Ką mokinys žino ir supranta (žinias);
- e. Ką mokinys geba daryti (įgūdžius);
- f. Ką mokinys pasirengęs daryti (kompetencijas).

3- Šis aprašas skirtas mokykloms, viešosioms įstaigoms ir privačioms įmonėms, kurios dalyvauja mobilumo projektuose.

4- Šiuo aprašu galės naudotis mobilumo mokiniai iš projekte dalyvaujančių institucijų, norėdami nustatyti mokymosi rezultatus, kuriuos jie turėtų pasiekti.

5- Pedagoginio proceso fazė ir pakopa, kurioje priemonė turėtų būti naudojama:

1 etapas: prieš mobilumą

1 žingsnis: Siektinų mokymosi rezultatų nustatymas